Rosario Castellanos

written by María Sol Antolín | 21 de November de 2026

Esta pensadora va nàixer a Ciutat de Mèxic, el 25 de maig de 1925. És una de les escriptores més lúcides, profundes i influents del segle XX a Amèrica Llatina. La seua obra va abastar la poesia, la novel·la, el conte, l'assaig i la dramatúrgia, convertint-la en una pensadora clau que va saber retratar com ningú les tensions socials, **la discriminació cap als pobles indígenes i la condició de la dona.**

Encara que va nàixer a la Ciutat de Mèxic, Castellanos va créixer en Comitán, Chiapas, un entorn rural i profundament conservador que va marcar per a tota la vida la seua sensibilitat literària. Viure en una societat agrària dividida per marcades diferències racials i de classe li va permetre observar de prop la marginació de les comunitats indígenes tzeltales i tojolabales.

La pèrdua del seu germà menor i dels seus pares en la seua joventut la va sumir en una etapa d'orfandat i reflexió profunda, temes que va canalitzar a través de l'escriptura. Més tard, va tornar a la capital mexicana per a estudiar la llicenciatura i el mestratge en Filosofia en la Universitat Nacional Autònoma de Mèxic (UNAM), formació que va dotar a la seua obra d'un fort rigor analític i existencial.

La producció literària de Rosario Castellanos sol dividir-se en diversos eixos temàtics fonamentals:

El denominat cicle de Chiapas, en el qual la seua narrativa indaga en l'opressió i el xoc cultural en el sud de Mèxic. La seua novel·la debut, *Balún Canán* (1957), i la magistral *Oficio de tinieblas* (1962) –per la qual va rebre el Premi Sor Juana Inés de la Creu– **exploren amb cruesa i empatia la cosmovisió indígena i la violència exercida pels terratinents.**

Un altre eix és l'anomenat la poesia com a revelació. Com a poeta, va deixar llibres imprescindibles reunits sota el títol antològic Poesia no eres tu (1972). **La seua poesia transita des del dolor i la soledat fins a la busca d'una identitat pròpia i la comunicació amb els altres.**

I l'altre eix important, el pensament feminista, va ser una de les pioneres del feminisme a Mèxic. En assajos com a *Mujer que sabe latín…* (1973), **va analitzar amb ironia i agudesa els estereotips de gènere, el rol assignat socialment a les dones i la urgència de la seua emancipació intel·lectual i personal.**

A més de la seua labor com a acadèmica, docent i promotora cultural, **Rosario Castellanos va treballar en la diplomàcia. En 1971 va ser nomenada ambaixadora de Mèxic a Israel pel president Luis Echeverría, càrrec que va exercir amb gran compromís mentres exercia com a docent en la Universitat Hebrea de Jerusalem.**

El seu llegat continua més viu que mai. Hui dia, Rosario Castellanos és recordada no sols com una clàssica de les lletres hispanoamericanes, **sinó com una veu valenta que va ensenyar a qüestionar el poder, la injustícia i els màrgens del femení.**

Este article va ser publicat el 14 de novembre de 2026 en DF Diario Feminista